

Tørvandi danska virðingin fyri Grønlandi og Føroyum

Talan er um manglandi danska virðing fyri bæði Grønlandi og Føroyum, sum kemur til sjónar íleiddara í Aktuelt, skývar grønlendski landsstýrismaðurin í grein í Aktuelt, sum vit prenta

Af Jonathan Motzfeldt, landsstýrismann

Grønland byður den nye danske regering velkommen. En del af de udfordringer, der ligger foran den nye SR-regering, er også udfordringer for Grønland, som ønsker at støtte regeringen i endnu en valgperiode. Den politiske dagsorden pålægger alle regeringer i Rigsfællesskabet et ansvar for samarbejde og fortsat fælles velfærd. Der ved legitimerer vi de demokratiske principper. Det er derfor med forbløffelse, at jeg må konstatere, at Aktuelt i sin leder den 17. marts påstår, at nu har Grønland sat politisk afpresning på dagsordenen. Man sætter spørgsmålstegn ved troværdigheden af det socialdemokratiske mandat fra Færøerne og Siumuts mandat fra Grønland. På den ene side vil de nok leve varen og støtte reger-

ingen, men – jeg citerer: »... næppe var det danske valg overstået, og de nordatlantiske mandater i en afgørende position, før lister med krav til den danske regering strømmede ind til København til gengæld for støtten«. Hvilket belæg har Aktuelt for en sådan beskyldning? Mig bekendt er der hverken fra Siumuts side eller Det grønlandske Landsstyre rejst nye politiske krav efter valget. Slet ikke under truslen om at vælte regeringen eller trusl om medvirken til at danne et flertal mod SR-regeringen.

Alle de grønlandske krav Aktuelt opremser har været lagt på bordet for forskellige danske ministre under besøg i Grønland eller i København i løbet af 1997. Det er nu engang sådan, at vi forhandler bloktilskud hvert tredje år, og det er altså i år, at vi skal forhandle for en ny periode. Den nye råstof-

aftale blev underskrevet af Auker og under-egnede allerede i januar, men skal selvfølgelig stadfæstes i Folketinget i løbet af foråret.

Udmeldingen om økonomisk bistand til store renoveringsopgaver kom i oktober. Større indflydelse på det udenrigspolitiske og sikkerhedspolitiske – er et længe næret ønske, som vi ikke har lagt skjul på. Da slet ikke over for den danske udenrigsminister. Selvfølgelig vil vi gerne i direkte dialog med vores naboer mod vest. Grønland er en del af Kongeriget. Det står fast. Grønland respekterer Rigsfællesskabet og selvfølgelig er det interessant for Landsstyret, at Grønland spiller en afgørende politisk rolle i Folketinget. Det hører med til det aktuelle politiske spil at få en tilbagemelding fra en kommende regering om, hvordan Grønland skal

spille med. At tro, at et samarbejde kun skal placeres i »Rigsfællesskabets ånd«, er en undervurdering af det reelle politiske spil, som altid foregår i en situation, hvor den politiske magt skal stadfæstes. Her er der bsis for at spørge: Hvordan forholder den virkelighed, den danske stat og Grønlands Hjemmestyre har skabt og udviklet i fællesskab, sig til idealerne fra Hjemmestyrets etablering i 1979 og indtil nu, når det handler om demokrati og øgede anvarsområder? På en række områder er vi vel egentlig nået længere, end vi drømte om?

Er det mangel på respekt, at dele af et rigsfællesskab ønsker medindflydelse i den politiske arena? At påstå at Grønland laver politisk afpresning i forhold til SR-regeringen, er for mig at se en total nedvurdering af den grønlandske regering. Skal Grønland nøjes med at være

Jonathan Motzfeldt, landsstýrismaður i Grønlandi, heldur, at talan er um vandi virðing fyri Grønlandi og Føroyum, sum kemur fram í danska blaðnum Aktuelt

Privatisering av landsins ognum

Ikki er long tíð síðan tann føroyski skattgjaldarin varð noyddur at taka eina fleirfaldaða milliarda skuld upp á seg, fyrst og fremst fyri at bjarga Føroya Banka.

Hetta var so gott sum alt privat skuld, sum frá einum degi til annan varð lögð á føroyska skattgjaldaran.

Tá ein so samstundis fer at vita, at ikki landskassin, men tað privata hevur milliarda ognir til góðar uttanlands – so skilir ein væl, at vanligi borgarin ikki er sprott ørkymlaður, tá hesi viðurskipti verða lýst í fjølmiðlunum.

So skjótt sum Føroya Banki staðfesti eitt avlop, líka so skjótt byrjaðu okkara sokallaðu frælslyntu og borgarligu politikarar, eins og teirra líkar at tosa um, at tað einasta rætta var at privatisera Føroya Banka.

Tað kann tykjast heilt einastandandi, at aftan á at tað privata vinnulívið hevur koyrt ikki bara ein men fleiri bankar á húsagang, so er loysunarorðið privatisering, og hví, tí nú meta teir borgarligu, at nú kunnu landskassin og vanligi skattaborgarin í felag syrgja fyri, at bankaskuldin verður afturgoldin, meðan teir so

ósmædnir, sum teir nú einferð eru, nokk sjálvir finna útav, hvat yvirskot bankans framyvir skal nýst til.

Góður, borgarligur politikkur sigur jú, at óansæð hvussu døgnað almennt starvsfólk eru, og óansæð hvussu væl tey røkja sítt arbeiðspláss, so kunnu tey ikki nær námind klára at gera sama arbeiði líka væl sum tað sokallaða »privata«.

Takið t.d. SMS, Litaval, Auto Service, Wenzel Petersen, Oljufelagið Føroyar og nógv arðar fyrirkur, har peningastovnarir hava mist fleiri hundrð mill. kr., so hevur ikki ein tann einasta skift eigara, tí hetta er jú tað »privata«.

Hevði tað ikki sprot seg betur, um peningastovnarir høvdu latið teimum illa stóddu sethúsaigarunum tær hundrðar av milliónum, sum hesar fyrirkur vórð saneraðar fyri, uttan at tað fekk avleiðingar fyri ein tann einasta eigara av hesum fyrirkum? Eg spyrji bara.

Vit høvdu t.d. eina væl-virkandi Skotlandsrutu, og hóast hon ikki bar seg, so hevði hon í framtíðini verið vinnulív okkara og harvið

tí føroyska samfelagnum til stórt gagn.

Tíverri frættu teir borgarligu politikararir, at pensionistar eins og aðrir vanligir løntakarar, ið ikki høvdu figgarliga orku at fara loftvegis, fingi alt ov bilar ferðaseðlar við Smyrl.

Men ístaðin fyri at royna at regulera ferðaseðlarpisn, so var loysunarorðið eisini hesaferð »privatisering«.

Úrslitið av hesi »privatisering« siggja vit dag og dagliga í fjølmiðlunum.

I sannari borgarligari ekstasi fór so enn ein borgarligur privatiseringssjónleikur fram á sjálvum tingins røðarapalli. Nú vóru tað lastbilarir og bussarnir, ið bert kravdu at fáa eitt skelt, har tað stóð »privat« á, so komu hesar rutur í framtíðini at vera rein gullnám fyri landskassin.

Men tað, sum miðstaðarpolitikararnir Óli Breckmann, Løgmaður og Bjørn Á Heygum fyrst og fremst eru úti eftir, er:

1. Óli akfør hjá SL verða privatiserað.
2. Tey verða øll seld fyri eitt nógv niðurstett symbolskt virði.
3. Avleiðingin er sjálvandi hon, at allir bussar, lastbilarar við trailarum verða mánnaðir við og koma at hava eigarar, sum búgva í miðstaðarókinum.

Hetta er borgarligur miðsavningarpolitikur í einum nóthylki.

Frank Davidsen

en kransekagefigur, som skal forholde sig passiv og afvendende, når det politiske spil er på det højeste?

Det er korrekt, at den danske befolkning betaler et betydeligt bidrag til Grønland, men hvilket ærende er Aktuelt ude i? Er det tankegangen, at når nu Danmark betaler, så skal vi bare holde kæft? – Grønland betaler betydelige beløb til Danmark, idet stort set alt, hvad vi forbruger, købes i Danmark. Det kan være sig varer såvel som den nødvendige udefrakommende arbejdskraft. Hvad handler det om i kroner og øre? Og hvad med for eksempel værdien af baserne? Hvad tjente Danmark gennem årene ved at stille fly-baser i Grønland til rådighed for amerikanerne?

Selvfølgelig vil Grønland tages alvorligt. Men når Aktuelt skriver om Færøerne og Grønland som et fedt, så er det forkert og udtryk for en kolonialistisk og unuanceret tankegang. Netop det er mangel på respekt. Grønland er Grønland med sin egen kultur og egne interesser inden for Rigsfællesskabets rammer – på samme

måde som Færøerne er Færøerne og ikke en del af kolonierne.

Den gensidige respekt mellem Danmark og Grønland har været det afgørende for udviklingen af det grønlandske samfund. Det var det forud for Hjemmestyrets tilblivelse og opbygning efter 1979. Det er den også i dag efter folketingsvalget, ligesom respekten for de demokratiske spilleregler er afgørende for det videre samarbejde i Rigsfællesskabet. Efter valget har vi været en særdeles positiv kontakt mellem Socialdemokratiet og Siumut, hvor man i Rigsfællesskabets ånd orienterede hinanden om politiske synspunkter og opstillede konkrete handlingspunkter, som senere skal udmøntes i lovgivningsarbejdet såvel i Folketinget i Danmark som i landstinget i Grønland.

I øvrigt en fremgangsmåde vi normalt benytter i samarbejdet med de skiftende danske regeringer, men specielt nu da Siumuts søsterparti Socialdemokratiet fortsætter i regeringen i Danmark.